

kapitalizmin ocaklarında devrimci bilinç

CENGİZ FERAH

Bir sosyalist olarak içinde bulunduğumuz ve kapitalizm tarafından insanlıksızlaştırılan, sömürü düzenini ne kadar tanıyoruz sorusunu bütün gerçekçiliğiyle kendimize doğrultmamız gerekiyor. Daha özel anlamıyla yaşadığımız toplumun neresinde yeralıyoruz, yaşadığımız topluma ne kadar müdahil ve bu köhneleşmiş düzeni yıkmak için nasıl bir tavır sergiliyoruz? Kapitalizm bütün insanlık-dışı yöntemleriyle işçiyi fabrikada, kadını sokakta, öğrenciyi okulda sömürürken, topluma kendi eğitimini nasıl bir afyon olarak sunuyor ki, hala sömürmeye devam edebiliyor? Kapitalizmin üniversitelerinden mezun olanlar neden toplumun amansız başkaldırısına önderlik edemiyor veya kitleleri peşinde sürükleyip zorbalığın duvarlarını yıkmaya meyledemiyor? Bu soruların yanıtlarını ararken amacım, üniversitelerdeki yığınların öfkesiyle, genel anlamda kapitalizmin eğitiminden, özel anlamda ülkedeki üniversitelerin durumundan devrimci tutum açısından sonuçlar çıkartmaya çalışmak olacak.

"Burjuva toplumunda okul, burjuvazinin kast ideolojisi ile yoğrulan sınıfsal bir egemenlik aracı olmakta, kapitalizme hizmet eden uşak ve çalışan işçiler yetiştirme amacına yönelmektedir".¹ Korolyov'un açıklamasının ötesinde yaşadığımız somut koşullara bakarsak eğer, kapitalizmin gerçekten de sadece ve sadece kendi devamlılığına hizmet eden insanlara sunmuş olduğu eğitimi, onları ezenlerin lehine işleyen bir çarkın sağlam bir dişlisi yapmak için sunduğuna dair net örneklerle karşılaşabiliriz. Yıllar alan eğitim süreçlerinde bize öğretilen sadece itaat etmek değil midir? Bir dogma gibi anlatılan şeylere, hiç sorgusuz bağlanmamız ve toplumun efendi ve sessiz çocukları olmamız istenir bizden. Efendilik de onların gözünde emirlere ve yasallığa en çok itaat edendir. Toplumun genelinde sömürüye ve zulme direnenler için ise uygun görülen yol bellidir; üniversitede zulme karşı başeğmeyi örgüt üyesi olmaktan içeri yollamak, demokratik kitle örgütleri yöneticilerinin başlarında her fırsatta insafsızca, Demoklesin kılıcını sallandırmak. Yani kapitalist düzen senden kollarındaki zincirleri zorlamadan, ona canını teslim edecek şekilde bağlanmanı ister. Zaten canını aldığı anda rastlantısal iş kazaları başlığı altında kamuoyunu bilgilendirecek elemanlara sahiptir kendileri.

Fikret Başkaya, "3. dünyada okullarda okutulular, Avrupa merkezli egemen batı ideolojisini kafalara sokmaya, modern sömürgeciliği -küreselleşme-meşrulaştırmaya, yaymaya, kabullenmeye yarıyor."² diye özetler üçüncü dünya üzerinde sistemin amacını. Türkiye gibi ülkelerde üniversite sadece dört duvardan ibaret, bilimin yök benzeri kurumlarla kapı dışarı edildiği, sisteme hizmet edebilecek nitelikte köleler yetiştirmeye yaramaktadır. Böyle bir üniversite için bile daha ilkokuldan itibaren, para saçmaya itelen aileler, ruh sağlığı tümünden bozulmuş olan, itaatkar ve birbirini nasıl ezerimin derdindeki çocuklarını milyonlarca benzer bireyin arasından sıyrarak üni-

versiteye gönderme derdine düşürülmüşlerdir. Yani birey daha ilkokuldan itibaren yanyana insanlığın onurunun mücadelesini yapması gereken arkadaşını 'nasıl altederim?'in derdine düşer. Rekabetçiliğe ilkokulda alıştıran birey ileriki yıllarında, üniversitedeki arkadaşları için polis muhbiri, fabrikasında eylem kırıcı, evinde şovenist cinsiyetçi bir yaşam sürecektir. Peki bütün bunlar ne için? Hayatını idame ettirecek minimum koşulların ona verildiği, köleleşen ve başeğmeyi adet edinen bir yaşam için.

Sistemin eğitimi böyle bir hayata zorluyorsa buna karşı tavrımız ne olacak? Yine Fikret Başkaya durumu şöyle anlatıyor: "eğitim, egemenliği yeniden üretmek içindir, eğitim mevcut düzeni meşrulaştırır ve sürekliliğini sağlar. Oysa eğitim ve eğitilmiş insan her zaman makbul birşey sayılır. Okullar sömürü düzenini meşrulaştırmaya ve sürdürmeye yarar. Bu arada ileri düşünceyi de tümüyle yok edemez. Bu bilimsel bilginin niteliği ile ilgili birşeydir."³ Bu sistemin içinden çıkıp bir sosyalist öncü olmak da mümkündür elbet. Bu sorunda bilimsel sosyalizmin temel ilkeleri yolumuza tutulan ışık gibidir.çünkü en başta içinde bulunduğun koşulları sorgulamak ama hep sorgulamakla başlayan süreç, egemen resmi ideolojiyi reddederek, şoven milliyetçilik ve cinsiyetçilik başta olmak üzere insanın sömürülmesine dayanan ideolojileri yırtıp, enternasyonalist bir çerçeveden yaşadığın düzene bakabilmek, anlatılanların tersine bilimsel özgürlüğe kavuşacak ağı örmek, sosyalizmin sistem içerisindeki ilk başkaldırısı sayılabilir.

Evet üniversiteler giderek burjuvazinin daha fazla hakim olduğu, yoksul halk çocuklarının ulaşmakta büyük zorluklar çekip çoğu zaman ulaşamadığı yerler haline gelmiştir. Yukarıda anlatılan değerlerden uzaklaşan kitleler, popüler kültürün, futbolun, dayatılan rastlantısal zenginlik merakının içinde çürütülmüştür. Yükselen burjuvazi değerleri faşizanlığı da beraberinde getirmiştir elbette. Öte taraftan ise kapitalizmin eğitim terbiyesinden aslında tam anlamıyla geçmemiş, devrimciliği hayatın ona sunduğu öz koşullarda öğrenen ve bununla ilgili sık sık sokaklarda pratik örnekler veren Kürt çocuklarının Kürdistan'daki direnişini de unutmamak gerekir. Her ne koşulda olursa olsun, sosyalizmin pratiğini, hayatına katamayan, militanca bir davranış biçiminde olamayanların devrimciliğinden bahsetmek mümkün değildir. "Sosyalizmin kurulmasında eğitilmiş insanlara ihtiyaç vardır.Eğitilmiş insan ise çok okuyan değil, özellikle materyalist felsefe ile ilgilenen, bilimin zenginliklerini benimseyen, okudukları üzerinden düşünen ve devrimci kuramı devrimci pratikle birleştirmek gerektiğini anlayana denir."⁴

Peki bu koşullarda nasıl bir devrimci mücadele biçimi? Kapitalizmin ocaklarında hangi basamakları kullanarak direnişe devam edeceğiz? Lenin, "ancak ve ancak sosyal demokrat görüşlerin [19. yy sonlarında ve 20. yy'ın başlarında sosyal demokrasi, sosyalizmle aynı anlamda kullanılıyordu] öğrenci gençliğin

"Sosyalizmi tembel, uçarı, egoist, düşüncesiz, kaygısız insanlarla gerçekleştiremezsiniz. Sosyalist bir toplumun, kendi bulunduğu yerden, genel refah için tutku ve hevesle dolu, yoldaşı insanlar için fedakârlık ve duygudaşlıkla dolu, en zoru gerçekleştirmeye kalkışacak cesaret ve kararlılıkla dolu insanlara ihtiyacı vardır." (Rosa Luxemburg, "Toplumun Sosyalizasyonu")

bilincine ve yaşamına girmesinin, onun devrimci mücadeleye sokulmasının, öğrenciler arasında hızla yayılmış olan zihinsel çöküşe, burjuva milliyetçiliğine ve dinsel kaderciliğe karşı panzehir olduğunu görmüştür."⁵ Koşulların aslında çok da değişmediğini söyleyebiliriz. Üniversitelerde yükselen faşizme ve cinsiyetçi şovenizme karşı, inatla devrimci pratikle karşılık vermek, kampüslerin peşkeşine karşı öğrenci direngenliğini ortaya koymak devrimci tavır açısından önemli unsurlardır. Bu tavrı ortaya koyarken de kendine devrimci ve sosyalist diyen, ancak devrim ve sosyalizmle uzaktan yakından alakası olmayan bir takım reformist, ulusalcı ve liberal asalaklara karşı mücadele, kitleleri doğru yola sevk etme aşamasında önem teşkil edecektir.

"Marksist-leninist teoriye hakim olmak, bu teoriyi özümsemek ve onu proleteryanın sınıf mücadelesinin değişen şartları içinde devrimci hareketin pratik sorunlarının çözümü için kullanmayı bilmek demektir."⁶ Marksizme militan karakter kazandıran şey ise kendini, başkalarını ve toplumu değiştirme mücadelesidir.gününün her saatini örgütünün mücadelesine adayan, insanlığın kaderini eylemci ahlakıyla değiştirme mücadelesi veren, sosyalizmin ilkelerini en çok da pratikte kullanabilmeyi başarmış militan marksizmi özümsemiş demektir. Eylemcinin mücadelesinde, kitesinin sorunlarıyla somut bir şekilde ilgilenmesi, sorunların çözümü için tüm gücüyle çabalaması ve devrimci ahlakını kitesinin sorunlarıyla mücadele içinde geliştirmesi, gerçek önderliği olacaktır. Kitesiyile organik bağlarını kuvvetlendiren, günlük sorunlarının çözümlenmesine katkıda bulunan militan, devrimciliğin esaslarını yerine getirmiş demektir. "Yığınlarla bağlantı, bu bağlantıları kuvvetlendirme, yığınların sesini dinlemeye hazır olma bolşevik önderliğin gücü, yenilmezliği burada yatar."⁷

Rosa Luxemburg'un girişte kullandığımız ifadesine sonuç itibarıyla dönecek olursak, kapitalizmle savaşta okulda, fabrikada, tarlada, sokakta, genel anlamda kapitalizmin ocaklığını yapan her sahada, cesaret içinde devrimci tutarlılık ve kararlılıkla, militanca mücadelesini sürdüren devrimci sosyalizmin ve demokratik devrimlerin inşasında bir çakıl taşı, bir çimento tozu olabilmeye demektir. Hayatındaki sosyalizmin özünü, devrimci pratiğiyle birleştirmiş bireyin mücadelesinin önünde tüm vahşetiyle dahi olsa kapitalizmin durması mümkün değildir.

NOTLAR:

¹ Fyodor Korolyov, Lenin ve Eğitim, Sorun Yayınları, 1989, s.73.

² Fikret Başkaya, Çığırından Çıkış Bir Dünya, Özgür Üniversite Yayınları, 2004, s.19, 41.

³ Fikret Başkaya, "Türkiye'nin Tarihi Yeniden Yazılacak".

⁴ M. Ivanoviç Kalinin, Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak, Sorun Yayınları, 2006, s.27.

⁵ Fyodor Korolyov, Lenin ve Eğitim, s.98.

⁶ Bolşevik Partisi Tarihi, s. 424.

⁷ Stalin, "Pratik Üzerine".